

FJÁRMÁLAEFTIRLITID

THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY, ICELAND

Rekstraráætlun 2015

Skýrsla til fjármála- og efnahagsráðherra
um áætlaðan rekstrarkostnað
Fjármálaeftirlitsins árið 2015

27. júní 2014

Efnisyfirlit

1	Inngangur	2
2	Rekstur Fjármálaeftirlitsins á árinu 2013	3
3	Rekstraráætlun vegna ársins 2014	5
3.1	Áherslur ársins 2014	5
4	Áherslur nýliðinna ára	6
4.1	Stefna Fjármálaeftirlitsins	7
4.2	Breytt skipulag.....	7
4.3	Alþjóðlegt samstarf.....	9
4.4	Umbætur á regluverki og eftirliti með fjármálastarfsemi	9
5	Megináherslur næstu ára	10
5.1	Umbótaáætlun stofnunarinnar	10
5.2	Innleiðing tilskipana, reglugerða og tæknistaðla vegna EES.....	12
6	Rekstraráætlun fyrir árið 2015	13
6.1	Helstu gjaldaliðir rekstraráætlunar 2015	14
6.2	Helstu tekjuliðir, ákvörðun eftirlitsgjalds, rekstrarniðurstaða og eigið fé	16
6.3	Áætlað eftirlitsgjald 2015	17
6.4	Rekstrarsýn til lengri tíma: 2016–2018.....	19

1 Inngangur

Í samræmi við 1. mgr. 2. gr. laga nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, með áorðnum breytingum, er fjármála- og efnahagsráðherra hér með send rekstraráætlun fyrir Fjármálaeftirlitið vegna ársins 2015. Samkvæmt lagaákvæðinu skal Fjármálaeftirlitið eigi síðar en 1. júlí ár hvert gefa ráðherra skýrslu um áætlaðan rekstrarkostnað næsta árs. Í skýrslunni skal jafnframt lagt mat á þróun starfseminnar undangengin þrjú ár með tilliti til þess tíma sem ætla má að farið hafi í eftirlit með hverjum flokki eftirlitsskyldra aðila.

Við gerð rekstraráætlunarinnar var meðal annars horft til áætlaðrar mannaflaparfar stofnunarinnar. Þannig er nú gert ráð fyrir að stöðugildi árið 2015 verði í námunda við 122, samanborið við 118 árið 2013 og 119 árið 2012. Að baki áætluðum 122 stöðugildum árið 2015 liggja starfssamningar við 125 starfsmenn sem nú eru í gildi. Í langtímaáætlun til ársins 2018 er gert ráð fyrir að komin sé samfella í rekstur eftirlitssviða stofnunarinnar en að stöðugildum fækki niður í 119 árið 2016 þegar umbótaverkefnum er lúta að innleiðingu áhættumiðaðs eftirlits, mótun verklags og því að koma á skilvirkum gagnaskilum lýkur.

Fjármálaeftirlitið hefur, í samræmi við 2. mgr. 2. gr. laga nr. 99/1999, leitað álits samráðsnefndar eftirlitsskyldra aðila á áætluðu rekstrarumfangi stofnunarinnar á árinu 2015. Á haustdögum 2013 varð nokkur breyting á skipan nefndarmanna í samráðsnefnd. Af því tilefni var haldinn kynningarfundur með nefndinni þar sem meðal annars var farið yfir starfsemi stofnunarinnar og umbótaverkefni. Ákveðið var að flýta vinnu við gerð skýrslu til ráðherra um áætlaðan rekstrarkostnað 2015 þannig að nefndinni gæfist ráðrúm í maí 2014 til yfirferðar. Á fyrsta ársfjórðungi 2014 voru haldir tveir fundir með samráðsnefnd og þann 25. apríl voru samráðsnefnd, að fengnu samþykki stjórnar Fjármálaeftirlitsins, send drög að rekstraráætlun fyrir árið 2015 ásamt skýringum og áætlun um skiptingu eftirlitsgjalds. Í kjölfarið eða þann 12. maí var haldinn fundur þar sem samráðsnefndinni var gerð nánari grein fyrir forsendum áætlunarinnar. Á þeim fundi óskaði samráðsnefnd eftir viðbótarupplýsingum. Annars vegar yfirlit yfir áherslubreytingar og ný lögbundin verkefni frá hruni og hins vegar mat Fjármálaeftirlitsins á hlutfalli ráðstöfunartíma starfsmanna sem nýttur er í verkefni sem unnin eru við smíði laga og reglugerða og innleiðingu tilskipana o.fl. Fjármálaeftirlitið varð við þeirri beiðni og svaraði með bréfi¹ dagsettu 4. júní sl.

Samráðsnefnd eftirlitsskyldra aðila skilaði áliti sínu með bréfi dagsettu 16. júní 2014. Með bréfinu fylgdi viðauki² með tölulegum upplýsingum. Fjármálaeftirlitið hefur lagt mat á álitið og telur það ekki gefa tilefni til breytinga á rekstraráætlun fyrir árið 2015 og framtíðarsýn.

---

¹ Viðauki 1: Bréf Fjármálaeftirlitsins dagsett 4. júní til Samráðsnefndar eftirlitsskyldra aðila.

² Í tölulið 5 í viðauka með álitinu er gerður samanburður á þróun ferðakostnaðar og aðkeyptrar þjónustu. Kostnaðartölur árána 2005 – 2012 eru teknar úr ársreikningum stofnunarinnar sem eru framsettir miðað við staðal Ríkisendurskoðunar. Hins vegar er raunkostnaður ársins 2013 og áætlaður kostnaður árána 2014 – 2015 settur fram í samræmi við staðla Fjársýslu ríkisins. Það gerir allan samanburð ómarktækan og hefur nefndinni verið gerð grein fyrir því.

Í álit samráðsnefndar koma fram sjónarmið um lækkun rekstrarkostnaður og lagt til að hafin verði vinna við skilgreiningu á hvað geti talist eðlileg stærð fjármálaeftirlits. Fjármálaeftirlitið tekur undir þau sjónarmið nefndarinnar að hafin verði sem fyrst vinna við að skilgreina æskilega stærð og umfang eftirlitsins. Í því sambandi vill stofnunin leggja til að fenginn verði óháður aðili með viðeigandi þekkingu og reynslu til að vinna að slíkri úttekt. Má í því sambandi nefna Alþjóðagjaldeyrissjóðinn, sem nýverið hefur unnið að ýtarlegri úttekt á starfsemi Fjármálaeftirlitsins á grundvelli kjarnaviðmiða um árangursríkt bankaeftirlit³ (e. *Basel Core Principles for Effective Banking Supervision*).

Um þessar mundir er unnið markvisst að því að treysta umgjörðina til að stuðla að fjármálastöðugleika að alþjóðlegum fyrirmyndum, þ.á.m. vegna þátttöku í Evrópska efnahagssvæðinu. Þessu fylgir ótrúlegur fjöldi nýrra reglna sem óhjákvæmilega íþyngir starfsemi banka og annarra eftirlitsskyldra aðila og hefur þar með áhrif á virkni þeirra. Ein af mörgum áskorunum framundan er að vinna að því að íslensk lagaumgjörð standist alþjóðlegar kröfur og viðmið á sama tíma og tekið verði tillit til smæðar fyrirtækjanna og stjórnáætlunar. Vandséð er hvernig íslenskt fjármálakerfi getur áunnið sér nauðsynlegt traust að nýju nema íslensk stjórnvöld hafi metnað og úthald til að byggja umgjörðina upp í samræmi við bestu viðmið hvers tíma. Ofangreindar breytingar á regluverki og viðmiðum um fjármálaeftirlit kalla á stórálag á eftirlitsaðila sem nauðsynlegt er að taka tillit til við ákvörðun fjárhagsramma Fjármálaeftirlitsins.

Stjórn Fjármálaeftirlitsins hefur kynnt sér álit samráðsnefndar og staðfest meðfylgjandi rekstraráætlun.

Í skýrslu þessari er að finna rekstraráætlun ársins 2015 ásamt mati á umfangi reksturs stofnunarinnar til ársins 2018 og tillögur um álagningu eftirlitsgjalds í samræmi við lög nr. 99/1999. Ársreikningur Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2013 er einnig meðfylgjandi sem og álit samráðsnefndar eftirlitskyldra aðila.

2 Rekstur Fjármálaeftirlitsins á árinu 2013

Skipting eftirlitsgjalds fyrir árið 2013 var staðfest á Alþingi í desember 2012 með breytingum á lögum nr. 99/1999. Á sama tíma samþykkti Alþingi fjárlög fyrir árið 2013 þar sem fjárheimild stofnunarinnar var staðfest.

Drög að ársreikningi Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2013 sýnir að tekjur af eftirlitsgjaldi á árinu 2013 námu 1.751,6 m.kr. sem er 7,3% lækkun frá fyrra ári. Aðrar tekjur námu 29,3 m.kr. og

---

Í 6. og 7. tölulið er gerð tilraun til samanburðar á kostnaði systurstofnanna norðurlandanna. Fjármálaeftirlitið gerir þann fyrirvara á þeirri framsetningu að hafa ekki undir höndum upplýsingar sem liggja að baki þeim útreikningum.

³ Kjarnaviðmið um árangursríkt bankaeftirlit eru lágmarksviðmið fyrir eftirlit með bönkum og bankakerfum. Tilgangur þeirra er m.a. að samræma bankaeftirlit milli landa og gera eftirlitsstofnunum kleift að framkvæma sjálfsmat á starfsemi sinni. Þessi viðmið eru einnig notuð af Alþjóðagjaldeyrissjóðum og Alþjóðabankanum í tengslum við matsáætlun fyrir fjármálamarkaðinn, til að leggja mat á kerfi og aðferðir við bankaeftirlit. Nánari upplýsingar má finna á slóðinni: <http://www.bis.org/publ/bcbs129.htm>

vaxtatekjur að frádregnum vaxtagjöldum og fjármagnstekjuskatti námu 43,7 m.kr. Rekstrargjöld, að meðtalinni 151,9 m.kr. varúðarfærslu vegna krafna frá fyrri árum á fallin fjármálafyrirtæki, námu 1.888,1 m.kr. Rekstrartap samkvæmt rekstrarreikningi nam því 63,5 m.kr. Útgjöld vegna úrskurðarnefnda eru meðtalin í rekstrargjöldum og námu 28,8 m.kr. Á sama tíma voru tekjur af úrskurðarnefndum 20,8 m.kr. og taldar upp með öðrum tekjum hér að framan. Eignir í árslok 2013 námu samtals 608,4 m.kr., þar af handbært fé 545 m.kr. Skammtímaskuldir námu 48,8 m.kr. og eigið fé 559,5 m.kr.

Tafla 1. Rekstur Fjármálaeftirlitsins árin 2011 - 2013

	Rekstur 2011	Rekstur 2012	Rekstur 2013
Rekstrarkostnaður			
Laun	1.068.004.016	1.278.354.986	1.341.535.231
Ferða og fundakostnaður	53.173.821	75.706.510	88.326.041
Rekstrarvörur	22.822.343	24.198.547	32.127.192
Aðkeypt þjónusta	321.518.577	229.415.260	172.489.672
Húsnæði	71.397.587	104.757.860	90.323.919
Rekstrarkostnaður	72.391.054	33.047.464	11.399.632
Gjöld alls fyrir varúðarfærslu	1.609.307.398	1.745.480.627	1.736.201.687
Varúðarfærsla vegna krafna á fallin fjármálaft.	3.647.505	0	151.912.172
Gjöld alls	1.612.954.903	1.745.480.627	1.888.113.859
Rekstrartekjur			
Álagt eftirlitsgjald	1.642.716.557	1.879.792.000	1.751.593.000
Vaxtatekjur netto	24.253.126	38.202.032	43.796.753
Aðrar tekjur	37.360.169	48.167.129	29.297.826
Tekjur fyrir ríkisframlag	1.704.329.852	1.966.161.161	1.824.687.579
Aðrar tekjur	0	68.000.000	0
Tekjur alls	1.704.329.852	2.034.161.161	1.824.687.579
Tekjuafgangur ársins	91.374.949	288.680.534	-63.426.280
Eigið fé í árslok	334.227.910	622.908.444	559.482.164
- þar af sérstakur varasjóður	93.989.600	87.579.650	79.080.000
- varasjóður sem % af eftirlitsgjaldi næsta árs	5,0%	5,0%	5,0%

Samkvæmt framangreindri töflu nr. 1 nam eigið fé Fjármálaeftirlitsins í árslok 2013 um 559,5 m.kr. og lækkaði sem nam rekstrartapi um 63,5 m.kr. Rekstrartap ársins skýrist að mestu af annars vegar lækkingu annarra tekna vegna endurgreiðslu álagðra eftirlitsgjalda á árunum 2010 og 2011, í framhaldi af úrskurði Umboðsmanns Alþingis. Hins vegar af afskriftarfærslu vegna mögulegra tapaðra krafna á fallin fjármálafyrirtæki að fjárhæð um 152 m.kr.

Samkvæmt lögum nr. 99/1999 er Fjármálaeftirlitinu heimilað að mynda varasjóð, samsvarandi rekstrarafgangi umfram áætlun, sem skerðist ekki þótt síðar verði rekstrartap af starfseminni. Hámark slíks varasjóðs er 5% af áætluðu eftirlitsgjaldi næsta árs og er heimilt að nýta viðkomandi sjóð til að fjármagna útgjöld umfram áætlunir vegna ófyrirséðra atvika. Varasjóður

samkvæmt framangreindu var 79 m.kr. í árslok 2013.

3 Rekstraráætlun vegna ársins 2014

Rekstraráætlun Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2014 var send fjármála- og efnahagsráðherra þann 28. júní 2013. Í fjárlögum ársins 2014 sem Alþingi samþykkti í desember 2013 var 1.582 m.kr. fjárheimild stofnunarinnar lögfest, sem er lækkun frá upphaflegri rekstraráætlun sem nam 1.609 m.kr. Lækkunin var tilkomin vegna 1,5% hagræðingarkröfu ráðuneytisins á rekstur stofnunarinnar að meðtöldum IPA styrk sem áður hafði verið felldur niður. Með breytingu á lögum nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, samþykkti Alþingi í lok desember 2013 skiptingu eftirlitsgjaldsins milli eftirlitskyldra aðila.

Rekstraráætlun fyrir árið 2015 sem fjallað er um með ýtarlegum hætti síðar í þessari skýrslu byggir að hluta á rauntölum rekstrar liðinna ára sem og endurskoðaðri rekstraráætlun ársins 2014.

3.1 Áherslur ársins 2014

Á yfirstandandi starfsári er áfram mikil áhersla lögð á uppbyggingu og umbætur í innri starfsemi og unnið markvisst að því að ljúka þeim verkefnum með sérstakri áherslu á innleiðingu áhættumiðaðs eftirlits í samræmi við CRD IV tilskipunina. Umbótaáætlun Fjármálaeftirlitsins lýtur að styrkingu innviða stofnunarinnar í samræmi við niðurstöður og ábendingar skýrslna og úttekta með það að markmiði að styðja sem best við kjarnastarfsemi stofnunarinnar og að tryggja viðeigandi gæði starfseminnar í heild. Vel hefur gengið að vinna að þessum verkefnum en í kjölfar þess að ekki kom til þess að stofnunin fengi svonefndan IPA⁴ styrk frá Evrópusambandinu hefur áætluninni verið breytt og dregið úr umfangi hennar. Sjá nánari umfjöllun um umbótaáætlunina í kafla 5.1.

Á síðari hluta árs 2010 var unnið sjálfsmat hjá stofnuninni á grundvelli þágildandi kjarnaviðmiða um árangursríkt bankaeftirlit⁵ (e. *Basel Core Principles for Effective Banking Supervision*) og á vormánuðum 2011 framkvæmdi Pierre-Yves Thoraval ytra mat á sjálfsmati stofnunarinnar samkvæmt viljayfirlýsingu⁶ stjórnvalda til Alþjóðagjaldeyrissjóðsins. Á síðari hluta ársins 2013 hófst undirbúningur að annarri úttekt Alþjóða gjaldeyrissjóðsins með sjálfsmati á grundvelli endurskoðaðra kjarnaviðmiða um árangursríkt bankaeftirlit. Úttektin sjálf fór fram í marsmánuði og er niðurstöðu hennar að vænta í sumarbyrjun.

⁴ IPA (e. *Instrument for Pre-Accession Assistance*) er styrkur sem Evrópusambandið veitir þeim ríkjum sem sótt hafa um aðild og er ætlað að auðvelda tilvonandi aðildarríkjum að undirbúa þær breytingar sem aðild hefur í för með sér.

⁵ Kjarnaviðmið um árangursríkt bankaeftirlit eru lágmarksviðmið fyrir eftirlit með bönkum og bankakerfum. Tilgangur þeirra er m.a. að samræma bankaeftirlit milli landa og gera eftirlitsstofnunum kleift að framkvæma sjálfsmat á starfsemi sinni. Þessi viðmið eru einnig notuð af Alþjóðagjaldeyrissjóðum og Alþjóðabankanum í tengslum við matsáætlun fyrir fjármálamarkaðinn, til að leggja mat á kerfi og aðferðir við bankaeftirlit. Nánari upplýsingar má finna á slóðinni: <http://www.bis.org/publ/bcbs129.htm>

⁶ Yfirlýsing íslenskra stjórnvalda til Alþjóðagjaldeyrissjóðsins („*letter of intent*“ frá 16. ágúst 2011).

Fjármálaeftirlitið hefur tekið þátt í samningu lagafrumvarpa og setningu reglugerða í samstarfi við fjármála- og efnahagsráðuneyti og unnið markvisst að því að setja reglur og leiðbeinandi tilmæli í samræmi við hlutverk sitt. Um er að ræða á þriðja tug reglna og leiðbeinandi tilmæla sem stefnt er að því að ljúka á árinu en flestar þeirra eru tilkomnar vegna nýrra laga. Þá vinnur stofnunin að innleiðingu á Solvency II tilskipun Evrópusambandsins sem mun breyta starfsumhverfi váttryggingafélaga töluvert. Auk þess er unnið að innleiðingu á CRD IV tilskipuninni⁷ og CRR reglugerð⁸ og tæknistöðlum sem þeim fylgja, en CRD IV löggjöfin mun í heild sinni hafa umfangsmiklar breytingar í för með sér á starfsemi fjármála fyrirtækja og þar með eftirlitsverkefni. Innleiðing reglugerðar um skortsölu⁹, reglugerðar sem felur í sér breytingar á grunnumgjörð á verðbréfamarkaði vegna afleiðuviðskipta (EMIR)¹⁰ og tilskipunar um fagfjárfestastjóði (AIFMD)¹¹ mun einnig fela í sér fjölda verkefna og skyldur fyrir Fjármálaeftirlitið.

Meðal annarra áherslna má nefna að Fjármálaeftirlitið vinnur í samstarfi við Seðlabanka Íslands að mati á áhættum og stöðu fjármálakerfisins í heild, með tilliti til fjármálastöðugleika. Þá hefur skráðum félögum á verðbréfamarkaði á síðustu misserum fjölgað og velta viðskipta aukist. Verðbréfamarkaðurinn er því vaxandi og þörf á eftirliti hefur aukist á ný, auk þess sem Fjármálaeftirlitið yfirfer og staðfestir lýsingar Að öðru leyti skipuleggur eftirlitið störf sín í samræmi við eftirlitsstefnu sína um áhættumiðað eftirlit.

4 Áherslur nýliðinna ára

Síðastliðin þrjú ár hefur Fjármálaeftirlitið markvisst unnið að því að styrkja innra skipulag stofnunarinnar og hafa niðurstöður innlendra og erlendra skýrslna og úttekta einkum verið hafðar til hliðsjónar. Þar á meðal eru skýrslur Kaarlo Jännäri til forsætisráðuneytisins (*mars 2009*), skýrsla Rannsóknarnefndar Alþingis (*apríl 2010*) og skýrsla Pierre-Yves Thoraval til efnahags- og viðskiptaráðuneytisins (*apríl 2011*). Gagnrýni skýrslanna beindist helst að eftirfarandi þáttum: Verkferla og áhættumatskerfi hafi skort, skilvirkni og forgangsröðun verkefna hafi verið ábótavant, vöntun hafi verið á eftirfylgni, starfsmannavelta hafi verið mikil og stjórnskipulag ófullnægjandi.

Í kjölfar framangreindrar gagnrýni var ný stefna mótuð fyrir Fjármálaeftirlitið og skipuriti

---

⁷ DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms and amending Directive 2002/87/EC of the European Parliament and of the Council on the supplementary supervision of credit institutions, insurance undertakings and investment firms in a financial conglomerate.

⁸ REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on prudential requirements for credit institutions and investment firms.

⁹ Regulation (EU) No 236/2012 of the European Parliament and of the Council of 14 March 2012 on short selling and certain aspects of credit default swaps.

¹⁰ Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on OTC derivatives, central counterparties and trade repositories.

¹¹ DIRECTIVE 2011/61/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 8 June 2011 on Alternative Investment Fund Managers and amending Directives 2003/41/EC and 2009/65/EC and Regulations (EC) No 1060/2009 and (EU) No 1095/2010.

stofnunarinnar breytt. Jafnframt var unnin yfirgripsmikil umbótaáætlun þar sem lögð var áhersla á þá þætti sem helst voru gagnrýndir. Sjá nánari umfjöllun um umbótaáætlunina í kafla 5.1.

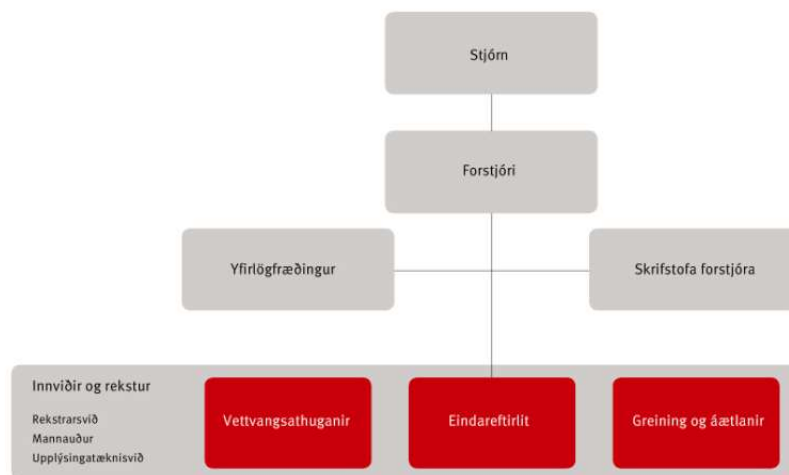
4.1 Stefna Fjármálaeftirlitsins

Í stefnu Fjármálaeftirlitsins frá árinu 2010 koma fram áherslur stofnunarinnar og framtíðarsýn. Þar segir að Fjármálaeftirlitið þurfi að stuðla að því að fjármálastofnanir hagi rekstri sínum í samræmi við samfélagslegt hlutverk sitt, samkvæmt þeim leikreglum sem þeim eru settar í lögum. Þar segir jafnframt að öflugur fjármálamarkaður sé þjóðfélagslega mikilvægur og Fjármálaeftirlitið telji mikilvægt að hafa jákvæð áhrif á þróun markaðarins og stuðla að fjármálastöðugleika. Sagan hafi sýnt að hefðbundið eftirlit með formskilyrðum laga dugi ekki eitt og sér til að ná ofangreindum markmiðum. Fjármálaeftirlitið telji mikilvægt að hafa jákvæð áhrif á þróun markaðarins og stuðla að traustum fjármálamarkaði.

4.2 Breytt skipulag

Haustið 2011 var ráðist í undirbúning umfangsmikilla skipulagsbreytinga innan Fjármálaeftirlitsins með þátttöku fjölda starfsmanna. Nýtt skipulag var innleitt í byrjun árs 2012.

Fimm eftirlitssvið voru lögð niður og þrjú ný stofnuð, vettvangs- og verðbréfaeftirlit, eftirlit og greiningar (sjá mynd 1). Áhersla var lögð á verkefna- og ferlamiðað skipulag þvert á eftirlitsskylda aðila en fyrra skipulag tók mið af skiptingu fjármálamarkaðarins. Markmið skipulagsbreytinganna var að auka skilvirkni og samhæfingu í starfseminni ásamt því að auka sveigjanleika og hámarka nýtingu mannauðs.

Auk eftirlitssviða eru þrjú stoðsvið: rekstur, mannauður og upplýsingatækni, auk sviðs yfirlögfræðings og skrifstofu forstjóra.

Vettvangs- og verðbréfaeftirlit

Starfsemin skiptist í vettvangseftirlit, verðbréfamarkaðseftirlit og rannsóknir.

Hlutverk vettvangseftirlits er að framkvæma vettvangsathuganir á starfsstöðvum eftirlitsskyldra aðila sem beinast að öllum þáttum í starfsemi þeirra eftir nánari ákvörðun hverju sinni.

Verðbréfamarkaðseftirlit hefur eftirlit með viðskiptum og starfsemi á verðbréfamarkaði. Í því felst meðal annars eftirlit með fjárfestavernd, upplýsingaskyldu útgefenda, yfirtökuskyldu, markaðsmisnotkun, innherjasvikum, meðferð innherjaupplýsinga, yfirferð og staðfesting lýsinga útgefenda og fleira.

Þá er starfrækt teymi innan sviðsins sem sinnir frumrannsóknum meintra brota á lögum um starfsemi á fjármálamarkaði.

Eftirlit

Eftirlit er stærsta svið Fjármálaeftirlitsins en starfsemi sviðsins lýtur að reglubundnu eftirliti með eftirlitsskyldum aðilum. Sviðið skiptist í fjárhagslegt eftirlit, lagalegt eftirlit og sértæk lagaleg málefni.

Fjárhagslegt eftirlit sinnir eftirliti með fjármálafyrirtækjum, lífeyrissjóðum, verðbréfasjóðum, váttryggingamiðlurum og váttryggingafélögum. Hlutverk sviðsins er að hafa yfirsýn yfir áhættu og stöðu hvers og eins eftirlitsskylds aðila. Starfsmenn einingarinnar eru leiðandi í SREP ferli fyrir banka og sparisjóði, með það að markmiði að ákveða hversu mikið eigið fé fjármálafyrirtæki þurfi að binda til að mæta áhættum sínum. Auk þess lúta verkefni starfsmanna m.a. að yfirferð á skýrslum, sértækum athugunum og mati á hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra.

Lagalegt eftirlit sér um afgreiðslu starfsleyfisumsókna, tilkynningar um virka eignarhluti, beiðni um samþykki fyrir samruna og yfirfærslu rekstrarhluta, beiðni um samþykki á reglubreytingum, sértækum athugunum á peningaþvætti, staðfestingu útvistunarsamninga og fleira.

Teymi um sértæk lagaleg málefni var sett á fót til að mæta þeim miklu kröfum sem gerðar eru til Fjármálaeftirlitsins varðandi innleiðingu tilskipana og reglugerða Evrópusambandsins. Þá hefur orðið mikil fjölgun lagaákvæða sem leggja skyldur á Fjármálaeftirlitið að gefa út reglur um fjölmörg málefni. Að auki gefur Fjármálaeftirlitið út leiðbeinandi tilmæli sem varða m.a. túlkun réttarheimilda. Starfsmenn teymisins sinna jafnframt verkefnum sem snúa að neytendavernd á fjármálamarkaði.

Greiningar

Hlutverk greiningasviðs er að greina helstu áhættuþætti einstakra geira fjármálamarkaðar, ásamt því að greina kerfisáhættu og þróun á fjármálamörkuðum. Greiningar veita upplýsingar út á við og til annarra starfseininga Fjármálaeftirlitsins um áhættu og ástand markaða. Sviðið gerir tillögur um breytingu á lögum og mótar reglur og leiðbeiningar er varðar stýringu á áhættu á fjármálamarkaði. Þá mótar sviðið einnig aðferðafræði um hvernig áherslum í eftirliti

innan stofnunarinnar skuli háttað.

Greiningarsvið skiptist upp í tvö teymi: áhættugreiningu og þjóðhagsvarúð. Helstu verkefni áhættugreiningar eru að greina áhættuþætti stærri aðila í fjármálakerfinu. Teymið ber ábyrgð á yfirferð umsóknar frá eftirlitsskyldum aðilum um notkun innri aðferða til stýringar áhættu ásamt stuðningi við mótun og tillögugerð um vettvangsathuganir. Þátttaka starfsmanna í alþjóðlegu samstarfi styður við greiningaverkefni og stefnumótunarverkefni teymisins. Með stefnumótun er átt við aðkomu að laga- og reglugerðarbreytingum, reglusetningum, leiðbeinandi tilmælum, leiðbeiningum og túlkunum, gagnasöfnun og viðmiðum um tæki til beitingar í eftirliti.

Helsta verkefni þjóðhagsvarúðar er greining á kerfisáhættu og þróun á markaði en þar falla undir þróun á vísum (e. *indicators*) til greiningar kerfisáhættu og þátttaka í og umsjón með greiningavinnu á grundvelli samstarfssamnings við Seðlabankann er snýr að fjármálastöðugleika. Þá má einnig nefna óregluleg verkefni sem fela í sér rýni á þjóðhagslega mikilvægum þáttum til stuðnings greiningum í tengslum við nefndarstarf ráðuneyta og Alþingis. Teymið ber einnig ábyrgð á framkvæmd og þróun álagsprófa innan FME ásamt eftirliti með álagsprófum eftirlitsskyldra aðila.

4.3 Alþjóðlegt samstarf

Íslenskt fjármálakerfi er þátttakandi í innri markaði Evrópu á sviði fjármálaþjónustu. Á grundvelli þátttöku okkar í Evrópska efnahagsvæðinu á stofnunin hlutdeild í starfi Evrópskra eftirlitsstofnana, enda stafa flest nýmæli í regluumhverfi fjármálamarkaðarins frá þeim. Fjármálaeftirlitið er þannig áheyrnaraðili (e. *observer*) að eftirlitsstofnunum Evrópusambandsins er fjalla um verðbréfamarkað (*ESMA – European Securities and Markets Authority*), lánamarkað (*EBA – European Banking Authority*) og vátrygginga- og lífeyrissjóðamarkað (*EIOPA – European Insurance and Occupational Pensions Authority*). Þá tekur Fjármálaeftirlitið þátt í vinnuhópi vegna innleiðingar gerða á sviði fjármálaþjónustu á vegum EFTA/EES.

Fjármálaeftirlitið hefur einnig reglubundin samskipti við eftirlitsstofnanir á Norðurlöndum um ýmis málefni er varða þróun í fjármálastarfsemi og samþættingu eftirlits. Í kjölfar erfiðleika á fjármálamörkuðum hefur jafnframt verið stofnað til aukins samstarfs fjármálaeftirlita og seðlabanka innan Evrópu, og meðal Norðurlanda og baltnesku landanna sérstaklega, til að stuðla að fjármálastöðugleika.

4.4 Umbætur á regluverki og eftirliti með fjármálastarfsemi

Í skýrslu til atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis, *Heildarumgjörð um fjármálastöðugleika á Íslandi*, frá árinu 2012 gerði nefnd sérfræðinga margvíslegar tillögur um lagabætur til að stuðla að stöðugleika og hagkvæmni í fjármálakerfinu og gera það einfaldara og skilvirkara. Í kjölfar þeirrar vinnu var unnið að gerð frumvarps til laga um stofnun fjármálastöðugleikaráðs

sem nú hefur verið lagt fyrir Alþingi.¹² Þá skipaði atvinnuvega- og nýsköpunarráðherra tvær nefndir til að fylgja framangreindum tillögum eftir. Annars vegar nefnd sem semja á frumvarpsdrög um skila- og slitameðferð fjármálafyrirtækja, eiginfjárvæðing fjármálafyrirtækja, millibankaviðskipti og samspil innstæðutryggingakerfis og hugmynda um sérstakan skilasjóð. Hins vegar var skipuð nefnd sem falið hefur verið að semja frumvarp til laga um veitingu lána sem tryggð eru með veði í íbúðarhúsnæði. Upphaflega var gert ráð fyrir að nefndirnar myndu skila tillögum sínum á árinu 2013, en nú er gert ráð fyrir að frumvörpin verði lögð fram síðar á þessu ári. Við samningu frumvarpanna verður höfð hliðsjón af viðamiklum drögum að tilskipunum ESB um skila- og slitameðferð fjármálafyrirtækja (RRD)¹³ og tilskipun um veitingu fasteignaveðlána¹⁴. Verði frumvörpin að lögum mun það hafa í för með sér aukin verkefni fyrir Fjármálaeftirlitið.

5 Megináherslur næstu ára

Á næstu árum mun Fjármálaeftirlitið leggja megináherslu á að ljúka innri uppbyggingu stofnunarinnar með innleiðingu áhættumiðaðs eftirlits og skilvirkra gagnaskila í samstarfi við eftirlitsskylda aðila ásamt því að auka gagnsæi og traust á stofnuninni. Fjármálaeftirlitið er hluti af alþjóðlegu umhverfi á sínu sviði og þá sérstaklega vegna aðildar Íslands að EES-samningnum. Kröfur frá evrópskum eftirlitsstofnunum hafa aukist til muna og er ljóst að alþjóðlegt samstarf mun fá aukið vægi á næstu árum. Fjármálaeftirlitið leggur áherslu á áframhaldandi gott samstarf við Seðlabanka Íslands annars vegar við mat á kerfisáhættu og fjármálastöðugleika og hins vegar við viðlagaáætlanir og viðlagaæfingar.

5.1 Umbótaáætlun stofnunarinnar

Megináherslur í innri starfsemi Fjármálaeftirlitsins byggja á aðgerðaráætlun sem unnin var í kjölfar úttektar erlendra aðila á starfseminni og var samþykkt af stjórn stofnunarinnar í ágúst 2011. Eins og að framan greinir var í fyrstu gert ráð fyrir að nýta IPA styrk Evrópusambandsins til að fjármagna verkefni umbótaáætlunarinnar. Eftir að í ljós kom, á árinu 2013, að af honum gæti ekki orðið hefur upphafleg áætlun verið endurskoðuð og forgangsröðun á verkefnum endurmetin. Umbótaverkefni eru fjögur og er vinna við þrjú þeirra þegar hafin og stefnt að því að hefja vinnu við það fjórða í upphafi árs 2015. Áætlanir miða að því að öllum verkefnum verði lokið við árslok 2015, þar af einu við lok árs 2014. Um er að ræða umfangsmikil verkefni sem munu hafa mikil áhrif á starfsemi Fjármálaeftirlitsins.

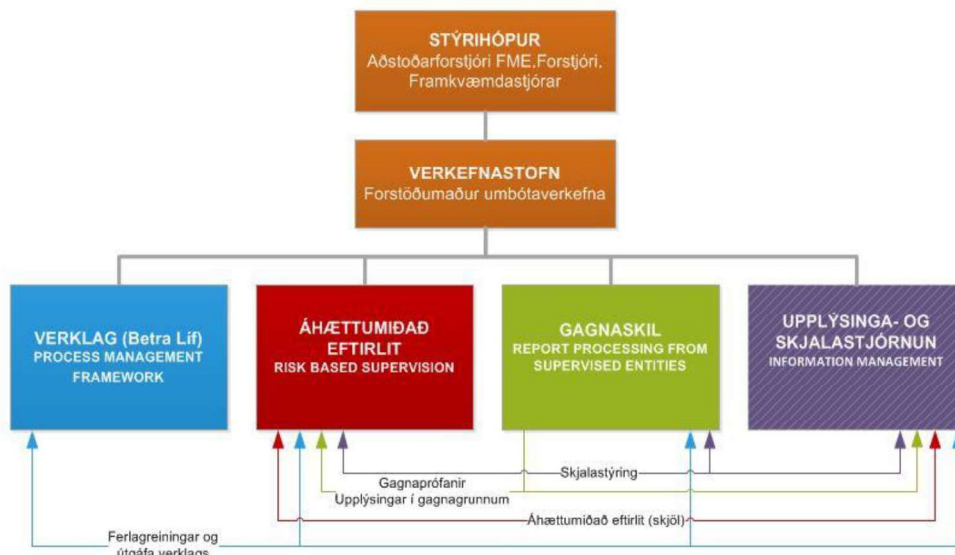
---

¹² Frumvarp til laga um fjármálastöðugleikaráð. Lagt fyrir Alþingi á 143. löggjafarþingi 2013–2014.): <http://www.althingi.is/dba-bin/ferill.pl?ltg=143&mnr=426>.

¹³ Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms and amending Council Directives 77/91/EEC and 82/891/EC, Directives 2001/24/EC, 2002/47/EC, 2004/25/EC, 2005/56/EC, 2007/36/EC and 2011/35/EC and Regulation (EU) No 1093/2010.

¹⁴ Directive 2014/17/EU of the European Parliament and of the Council of 4 February 2014 on credit agreements for consumers relating to residential immovable property and amending Directives 2008/48/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010.

Stýrihópur umbótaverkefna ber, ásamt forstöðumanni umbótaverkefna, ábyrgð á framkvæmd verkefnanna (sjá mynd 2). Mikil áhersla hefur verið lögð á framvindu þessara verkefna sem hafa það sameiginlega markmið að hámarka nýtingu fjármuna og mannafla stofnunarinnar.

Mynd 2. Skipulag umbótaverkefna

Umræddar umbætur felast í innleiðingu verkefna- og ferlamiðaðs skipulags, uppbyggingu áhættumiðaðs eftirlits, endurskipulagningu gagnaskila eftirlitsskyldra aðila til Fjármálaeftirlitsins og þróun á upplýsinga- og skjalastjórnun stofnunarinnar. Nánar er fjallað um verkefnið hér á eftir.

Samræmt verklag

Verkefnið felur í sér að móta, innleiða og festa í sessi ferlaskipulag og skjalfest verklag í allri starfsemi Fjármálaeftirlitsins. Verkefninu er ætlað að stuðla að því að stofnunin geti ávallt sinnt eftirlitshlutverki sínu og öðrum lögbundnum hlutverkum á faglegan, gagnsæjan, virkan og árangursríkan hátt. Markmiðið er að samræma verklag við framkvæmd eftirlits og að tryggja samræmi og rekjanleika í starfsemi Fjármálaeftirlitsins. Hluti verkefnisins felur einnig í sér áform um að uppfylla skilyrði alþjóðlegra kjarnaviðmiða um árangursríkt bankaeftirlit (e. *Basel Core Principles for Effective Banking Supervision*).

Áhættumiðað eftirlit

Tilgangur verkefnisins er að móta, innleiða og festa í sessi áhættumiðað eftirlit með eftirlitsskyldum aðilum ásamt reglubundnu áhættumati á íslensku fjármálakerfi. Verkefninu er ætlað að stuðla að því að eftirliti verði forgangsraðað og það skipulagt í samræmi við metna áhættu og áhrifavægi eftirlitsskylds aðila í tengslum við fjármálalegan stöðuleika og neytendur. Enn fremur að eftirlitið fari fram með hámarksnýtingu mannafla og fjármagns sem

er til ráðstöfunar hverju sinni. Verkefnið er tvíþætt, annars vegar mótun og þjálfun í aðferðafræði áhættumiðaðs eftirlits og hins vegar innleiðing tölvukerfis fyrir áhættumat.

Gagnaskil

Tilgangur verkefnisins er að skilgreina hlutverk og ferli tengd gagnaskilum, að bæta gæði gagna og samræma nýtingu þeirra sem safnað er, auk þess að auka skilvirkni í eftirliti með betri greiningum byggðum á réttari gögnum. Markmið verkefnisins er að gera ferlið markvissara og skilvirkara og færast frá áherslum á skýrsluskil yfir í rafræn gagnaskil. Það leiðir af sér aukið hagræði og sparnað bæði fyrir eftirlitsskylda aðila og stofnunina.

Upplýsinga- og skjalastjórnun

Tilgangur verkefnisins er að móta, innleiða og festa í sessi skilvirka upplýsinga- og skjalastjórnun. Þetta verður gert með því að innleiða aðferðafræði og kerfi sem býður upp á betri samþættingarmöguleika en áður við önnur kerfi Fjármálaeftirlitsins, ásamt betri möguleikum í tengslum við hópvinnu og skjalastýringu. Áætlað er að verkefnið hefjist í upphafi árs 2015.

5.2 Innleiðing tilskipana, reglugerða og tæknistaðla vegna EES

Fjármálaeftirlitið gegnir bæði hlutverki eftirlits- og reglusetningaraðila. Mikil og hröð þróun hefur átt sér stað í löggjöf Evrópusambandsins á fjármálamarkaði í kjölfar alþjóðlegu banka- og fjármálakreppunnar. Vegna aðildar að EES-samningnum ber Íslandi að taka upp í íslenskan rétt efni tilskipana, reglugerða og tæknistaðla varðandi fjármálamarkaðinn sem samþykktar eru á vettvangi Evrópusambandsins. Þessi krafa er óháð fjölda eftirlitsskyldra aðila eða stærð fjármálamarkaðarins. Fjármálaeftirlitinu hefur í lögum verið falið umfangsmikið hlutverk við setningu reglna af þessu tagi auk þess sem leitað er til stofnunarinnar um þátttöku í þróun löggjafar á sviði fjármálaþjónustu. Þá er mikilvægt að leiðbeina fyrirtækjum á fjármálamarkaði um túlkun á fyrirliggjandi lögum, reglugerðum og reglum með útgáfu leiðbeinandi tilmæla.

Um þessar mundir vinnur Fjármálaeftirlitið að undirbúningi á innleiðingu Solvency II tilskipunar Evrópusambandsins sem mun gjörbreyta starfsumhverfi váttryggingafélaga. Innleiðingin mun krefjast mikils vinnuframlags starfsmanna Fjármálaeftirlitsins, meðal annars við að undirbúa nauðsynlegar breytingar á tilhögun eftirlits og að miðla upplýsingum um breytingarnar til váttryggingafélaga. Þá vinnur Fjármálaeftirlitið að innleiðingu á CRD IV löggjöfinni, þ.e. samnefndri tilskipun¹⁵ og CRR reglugerðinni¹⁶ sem mun hafa í för með sér viðamiklar breytingar vegna breytinga á samsetningu eiginfjárgrunns, aukinna gagnaskila og áhættumiðaðs eftirlits með fjármálafyrirtækjum. Innleiðing tilskipunar um fagfjárfestastjórnun

¹⁵ DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms and amending Directive 2002/87/EC of the European Parliament and of the Council on the supplementary supervision of credit institutions, insurance undertakings and investment firms in a financial conglomerate.

¹⁶ REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on prudential requirements for credit institutions and investment firms.

(AIFMD)¹⁷ mun einnig leiða til aukins og breytts eftirlits með fagfjárfestasjóðum. Þá eru fyrirbyggjandi umfangsmiklar breytingar á verðbréfamarkaði með innleiðingu reglugerða Evrópusambandsins um skortsölu og breytingar á grunnnumgjörð á verðbréfamarkaði vegna afleiðuviðskipta. Vegna nýrra laga um greiðsluþjónustu og meðferð og útgáfu rafeyris er þörf á að setja frekari reglur þar um, auk þess sem þegar er unnið að endurskoðun tilskipunar um greiðsluþjónustu.

Öllum ofangreindum gerðum fylgir fjöldi tæknistaðla sem innleiða þarf hér á landi, auk svokallaðra framseldra reglugerða (e. *delegated act*) sem unnar eru á vegum Framkvæmdastjórnar ESB. Bæði tæknistaðlar og framseldar reglugerðir geta falið í sér sértækt og viðamikið efni sem krefst mikils vinnuframlags frá þeim aðilum innan Fjármálaeftirlitsins sem búa yfir viðeigandi sérfræðipækkingu. Þessar gerðir eru misflóknar og umfangsmiklar, en viðamestu gerðirnar geta verið um 2000 bls. og munu þær taka nokkur ár í innleiðingu, á meðan aðrar eru umfangsminni.

6 Rekstraráætlun fyrir árið 2015

Rekstraráætlun ársins 2015 tekur mið af megináherslum í stefnu stofnunarinnar og þeim markmiðum sem gerð hefur verið grein fyrir hér að framan. Í töflu 2 er að finna rekstrar- og tekjuáætlun fyrir árið 2015, endurskoðaða rekstraráætlun fyrir árið 2014 og til samanburðar lykiltölur úr rekstri 2013. Í töflunni er að finna áætlaða álagningu eftirlitsgjalds 2015.

---

¹⁷ DIRECTIVE 2011/61/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 8 June 2011 on Alternative Investment Fund Managers and amending Directives 2003/41/EC and 2009/65/EC and Regulations (EC) No 1060/2009 and (EU) No 1095/2010.

Tafla 2. Rekstraráætlun fyrir árið 2015, áætluð afkoma 2014 og rauntölur 2013

Rekstrarkostnaður	Rekstur 2013	Endurskoðuð áætlun 2014	Áætlun 2015	Br. %
Laun	1.341.535.231	1.499.544.563	1.588.733.391	5,9%
Ferða og fundakostnaður	88.326.041	110.243.932	113.000.030	2,5%
Rekstrarvörur	32.127.192	31.100.000	31.877.500	2,5%
Aðkeypt þjónusta	172.489.672	206.226.526	207.282.189	0,5%
Húsnæði	90.323.919	94.370.000	96.729.250	2,5%
Rekstrarkostnaður	11.399.632	11.715.864	12.008.761	2,5%
Varúðarfærsla vegna krafna á fallin fjármálaft.	151.912.172	-79.000.000	-63.000.000	-20,3%
Gjöld alls	1.888.113.859	1.874.200.885	1.986.631.122	6,0%
Tekjur				
Álagt eftirlitsgjald	1.751.593.000	1.581.600.000	1.636.956.000	3,5%
Vaxtatekjur netto	43.796.753	22.380.000	11.493.732	-48,6%
Aðrar tekjur	29.297.826	70.000.000	71.750.000	2,5%
Tekjur alls	1.824.687.579	1.673.980.000	1.720.199.732	2,8%
Tekjuafgangur	-63.426.280	-200.220.885	-266.431.390	
Eigið fé í árslok	559.482.164	359.261.279	92.829.889	
- þar af sérstakur varasjóður	79.080.000	81.847.800	92.829.889	
- hlutfall af eftirlitsgjaldi næsta árs	5,0%	5,0%	5,0%	

6.1 Helstu gjaldaliðir rekstraráætlunar 2015

Stærsti gjaldaliður stofnunarinnar er launakostnaður en auk þess vegur aðkeypt þjónusta, ferða- og fundakostnaður og húsnæðiskostnaður þungt í rekstri stofnunarinnar. Nánar er gerð grein fyrir helstu gjaldaliðum hér að neðan.

Launakostnaður

Mikilvægt er fyrir Fjármálaeftirlitið að hafa ávallt á að skipa öflugum, vel menntuðum og reyndum hópi þjálfara sérfræðinga. Starfsmannafjöldi ræður miklu um helstu rekstrarstærðir Fjármálaeftirlitsins, þ.e. laun og launatengd gjöld, starfsmannakostnað, húsnæðisþörf og umfang tölvubúnaðar.

Áætlunin gerir ráð fyrir að stöðugildi nemi um 122 á árinu 2015, en ráðningarsamningar verði við samtals 125 starfsmenn. Er þá miðað við að stofnuninni verði ekki falið aukið hlutverk eða ný verkefni.

Áætlaður launakostnaður nemur 1.588,7 m.kr. sem er um 5,9% meðaltalshækkun milli ára. Hækkunin byggir að hluta á áætlunum um 3,5% hækkun launa 1. apríl 2013 og 4% hækkun launa 1. janúar 2015. Samningar stéttafélaga eru lausir og nokkur óvissa um samningsbundnar launahækkningar.

Ferða- og fundakostnaður

Áætlað er að ferða- og fundakostnaður hækki um 2,5% milli ára, eða sem nemur áætluðum

verðhækkunum og verði 113 m.kr. á árinu 2015. Stærsti einstaki kostnaðarliðurinn eru 42 m.kr. þátttökugjöld vegna alþjóðlegs samstarfs, m.a. IOPS, EBA, IEOPA, ESMA, IOSCO og IAIS. Ferða- og dvalakostnaður erlendis er áætlaður 37,4 m.kr. en funda- og námskeiðakostnaður um 29,3 m.kr.

Rekstrarvörur

Áætlað er að kostnaður vegna rekstrarvara hækki um 2.5% milli ára og nemi 31,9 m.kr. á árinu 2015. Um er að ræða 12,9 m.kr. skrifstofuvörur og áhöld, þar af um 7 m.kr. ljósritunar-, prent- og fjölritunarkostnað. Mötuneytiskostnaður er innifalinn í þessum lið og er áætlaður 13 m.kr., en gert er ráð fyrir að innheimta sambærilega fjárhæð af launum starfsmanna á móti.

Aðkeypt þjónusta

Áætlað er að kostnaður vegna aðkeyptrar þjónustu hækki eins og aðrir kostnaðarliðir um 2.5% milli ára, eða sem nemur áætluðum verðhækkunum. Gert er ráð fyrir að heildarkostnaður verði 207,3 m.kr.

Stærsti einstaki kostnaðarliðurinn er vegna hugbúnaðargerðar 95,3 m.kr. sem skiptist nokkurn veginn að jöfnu milli umbótaverkefna, sbr. umfjöllun framfarir í skýrslunni og áframhaldandi uppbyggingar upplýsingakerfa Fjármálaeftirlitsins. Í öðru lagi er önnur sérfræðiþjónusta áætluð tæpar 43 m.kr. Þar af er kostnaður vegna ráðgjafanefndar um hæfismöt 8 m.kr., og aðkeypt þjónusta endurskoðenda, viðskipta- og hagfræðinga og annarra rekstrarráðgjafa 6,5 m.kr. Einnig er aðkeypt þjónusta lögfræðinga 16 m.kr., þýðingarkostnaður 4 m.kr. og ráðningarpjónustur 3 m.kr. Þriðji einstaki þátturinn í aðkeyptri þjónustu er síma- og leigugjöld sem áætlað er að nemi um 64 m.kr. Þar af er stærsti einstaki liðurinn rúmlega 38 m.kr. vegna leyfisgjalda hugbúnaðar. Þar á eftir koma afnotagjöld af skrá og tölvupóstþjónustu 6,5 m.kr. og síma- og afnotagjöld af línunum um 11 m.kr. Að endingu er prent- og auglýsingakostnaður áætlaður rúmar 10 m.kr. undir liðnum aðkeypt þjónusta.

Húsnæðiskostnaður

Áætlað er að húsnæðiskostnaður hækki sem nemur áætluðum verðhækkunum, eða um 2,5% og nemi 94,3 m.kr. Þar af er húsaleiga og aðkeypt ræsting 90 m.kr.

Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður er áætlaður 12 m.kr. Þar af er áætlað að kaup á tölvubúnaði nemi tæpum 9 m.kr., kaup á síma- og fjarskiptabúnaði 1,2 m.kr. og húsbúnaði 2 m.kr.

Varúðarfærsla vegna krafna á fallin fjármálafyrirtæki

Frá og með árinu 2009 var lagt eftirlitsgjald á fallin fjármálafyrirtæki. Í skýrslu Fjármálaeftirlitsins til þáverandi efnahags- og viðskiptaráðherra með rekstraráætlun ársins 2013 var getið um töluverð vanskil á þessum gjöldum. Heildarfjárhæð vanskila álagðra eftirlitsgjalda, sem að mestu greinist á fjóra aðila, nam í árslok 2013 um 153 m.kr. Þessar kröfur voru færðar til varúðar í ársuppgjöri 2013. Hins vegar er í endurskoðaðri áætlun ársins 2014 gert ráð fyrir endurheimtu þessara fjármuna að mestu leyti í ljósi dóma er féllu í

ársbyrjun 2014. Þannig er gert ráð fyrir í áætlun ársins 2015 að 63 m.kr. fái endurgreiddar og komi til lækkunar á rekstrarkostnaði ársins 2015. Þessari fjárhæð verður að taka með þeim fyrirvara að ekki er ljóst hvort sá aðili sem hér um ræðir hafi þá fjármuni á reiðum höndum þegar á reyni.

Rekstrargjöld alls

Samtala gjaldaliða er áætluð 1.986,6 m.kr. á árinu 2015 samanborið við 1.874,2 m.kr. áætlaðan kostnað ársins 2014 eftir endurskoðun áætlunar. Hækkunin milli ára er 112,4 m.kr. eða 6,0%.

6.2 Helstu tekjuliðir, ákvörðun eftirlitsgjalds, rekstrarniðurstaða og eigið fé

Skilgreining á framlagi ríkissjóðs og færsluaðferðir leiðir það af sér að höfuðstóll stofnunarinnar sýnir uppsafnaðan tekjuafgang fyrri ára gagnvart fjárlögum og fjárheimildum. Í lok ársins 2013 var eigið fé stofnunarinnar jákvætt um 559,5 m.kr. Eigið fé í lok árs kemur til lækkunar á eftirlitsgjaldi samkvæmt ákvæði laga nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Þá segir jafnframt í 3. gr. framangreindra laga að Fjármálaeftirlitinu sé heimilt að mynda varasjóð (eigið fé) sem nemi að hámarki 5% af áætluðu eftirlitsgjaldi næsta árs og sé heimilt að nýta til fjármögnunar á útgjöldum umfram áætlanir vegna ófyrirséðra atvika.

Eftirlitsgjald ársins 2014 er 1.581,4 m.kr. skv. fjárlögum sem Alþingi samþykkti í desember 2013. Eigið fé, eða varasjóður í árslok 2013 má því að hámarki nema 79.070 þús.kr. Vegna uppsafnaðs tekjuafgangs fyrri ára nemur eigið fé í árslok 2013 samtals 559,5 m.kr. sbr. framanritað.

Að framansögðu hefur því í tvígang verið lögð til lækkun eftirlitsgjalds (markaðra tekna) milli ára, fyrst um 6,8% fyrir árið 2013 og aftur 9,7% fyrir árið 2014, þar sem markmiðið var að lækka eigið fé í lögbundið hámark þess skv. lögum.

Samkvæmt rekstraráætlun fyrir árið 2015 er gert ráð fyrir að eftirlitsgjald hækki einungis um 3,5% milli ára og nemi 1.637 m.kr., en heildartekjur Fjármálaeftirlitsins nemi þannig í árslok 2015 um 1.720,2 m.kr. Heildartekjur skiptast í framangreint eftirlitsgjald en til viðbótar vaxtatekjur sem áætlaðar eru 11,5 m.kr. og 72 m.kr. aðrar tekjur. Aðrar tekjur eru meðal annars þjónusta sem stofnuninni er heimilt að endurkrefja samkvæmt gjaldskrá, útlagðir kostnaður úrskurðarnefnda og endurkrafinn kostnaður, s.s. vegna mótuneytis.

Að teknu tilliti til 1.637 m.kr. áætlaðra heildartekna árið 2015 og 1.986,6 m.kr. áætlaðs rekstrarkostnaðar, er gert ráð fyrir að rekstrarafkoma verði neikvæð sem nemi 266,4 m.kr. á árinu 2015. Þannig lækki eigið fé lækki samsvarandi og nemi 92,8 m.kr. í árslok 2015 eða sem næst 5% af áætluðu eftirlitsgjaldi ársins 2016.

6.3 Áætlað eftirlitsgjald 2015

Samkvæmt lögum nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, skulu eftirlitsskyldir aðilar og aðrir gjaldskyldir aðilar sem tilgreindir eru í lögnum standa straum af kostnaði við rekstur Fjármálaeftirlitsins með sérstöku eftirlitsgjaldi. Eins og að framan greinir gera áætlanir ráð fyrir að það nemi um 1.637 m.kr. á árinu 2015.

Tekjur stofnunarinnar byggja að langmestu leyti á þessu gjaldi. Lögin heimila stofnuninni þó einnig í ákveðnum tilvikum að taka gjald samkvæmt gjaldskrá, sem hún setur, fyrir nauðsynlegt umframeftirlit og fyrir afgreiðslu og skráningu sértækrar staðfestingar og mats sem leiðir af starfseminni. Þá eru einnig í lögnum ákvæði um fastagjöld fyrir afgreiðslu umsókna um starfsleyfi.

Í töflu 4: *Tekjuáætlun 2015 – Áætluð álagning eftirlitsgjalds*, sem er að finna á næstu síðu er sýnd tillaga Fjármálaeftirlitsins um skiptingu eftirlitsgjalds á árinu 2015 milli flokka eftirlitsskyldra aðila. Ennfremur eru þar álagningarstofnar gjaldsins og tillögur gerðar um breytingar á álagningarhlutföllum. Þá eru þar þau lágmarks- og fastagjöld sem lagt er til að verði breytt. Í töflunni er einnig sýnd sambærileg hlutfallsskipting álagðs eftirlitsgjalds á árinu 2014 ásamt gildandi álagningarhlutföllum og lágmarks- og fastagjöldum.

Með hliðsjón af því sem að framan greinir er nú lagt til að álagningarhlutföll breytist mjög óverulega og haldist að mestu óbreytt milli ára. Fjármálaeftirlitið telur ekki tilefni til að leggja til almennar breytingar á lágmarks- og fastagjöldum eftirlitsgjalda vegna rekstraráætlunarinnar fyrir árið 2015. Undanskilin eru þó þrepaskipt fastagjöld lífeyrissjóða og fastagjöld á fallin fjármálafyrirtæki.

Tafla 3. Tekjuáætlun 2015 - Áætluð álagning eftirlitsgjalds:

Fjármálaeftirlitið	Áætluð álagning eftirlitsgjalds 2015 ásamt tilloqum um álagningarlutföll og lágmarks- og fastagjöld	Tímisun í nr. tl. í 1. mrg. 5. gr. laga nr. 99/1999	Álag- ningar stöln ¹⁾	Álagt eftirlits- gjald í ársberjun 2014	Hlutfallslag skipting álagðs eftirlitsgj. 2014	Álagningar- stífnar samkvæmt ársreikningum 2013	Tillogur um lágmarks og fastagjöld 2015	Gildandi lágmarks og fastagjöld 2014	Tillogur um álagningar- hlutföll -% vegna ársins 2015	Gildandi álagningar hlutföll -% 2014	Áætluð álagning vegna ársins 2015 ²⁾	Hlutfallslag skipting áætláðar álagningar 2015
Lánastofnanir		1a	e	864.210	55,0	3.201.369.777	1000	1000	0,0277	0,0283	862.343	54,7
Viaskiptabankar		1b	e	821.341	62,3	3.014.921.755	1000	1000	0,0277	0,0283	835.133	51,7
Sparisjóðir		1b	e	14.882	0,9	57.795.766	1000	1000	0,0251	0,0256	14.918	0,9
Lánafyrirtæki (sjá þó Lsj/sveitarfél. meðar í öflu)		1b	e	27.987	1,8	128.652.256	1000	1000	0,0251	0,0256	32.292	2,0
Greiddustofnanir		1b	e	1.000	0,1	519.226	1000	1000	0,0251	0,0256	1.000	0,1
Vátryggingafélag		2	i	162.599	10,4	51.141.585	1000	1000	0,3140	0,3170	163.041	10,1
Vátryggingamiðlalar		3	i	6.229	0,4	2.357.604	450	450	0,1720	0,1750	7.008	0,4
Verðbréfafyrirtæki		4	e	20.592	1,3	3.314.209	1000	1000	0,4900	0,5000	19.469	1,2
Verðbréfamíðlalar		5	e	1.200	0,1	107.570	600	600	0,4900	0,5000	1.200	0,1
Rekstrarfélag		6	e	106.912	6,8	365.956.374	1000	1000	0,0300	0,3100	112.305	7,0
* Fagjáfrestasjóðir -lög 128/2011		6	hre	24.770	1,6	141.592.904	150	200	0,0133	0,0135	25.873	1,6
Verðbréfamistöðvar		7	t	3.921	0,2	591.803	600	600	0,7000	0,7000	4.143	0,3
Kauphallir		8	t	4.005	0,3	482.009	600	600	0,8000	0,8000	3.856	0,2
Lífeyrissjóðir		9	él	239.431	15,2	2.659.891.730	600	1.200 - 7.260	0,0097	0,01000	258.009	16,0
Innlánsdeildir samvinnufélaga		10	f	450	0,0		450	450			450	0,0
Íbúðalánasjóður		11	e	52.564	3,3	862.947.023	1000	1000	0,0059	0,0060	50.914	3,2
Lánasjóður sveitarfélaga		12	e	5.617	0,4	77.094.878	600	600	0,0078	0,00800	6.013	0,4
Tryggingarsjóður innstæðuveigenda og fjárf. og öryggissjóðir skv. l. um innstæðuþryggingar		13	f	1.000	0,0		500	500			1.000	0,1
Aðilar með innheimuleyfi skv. l. nr. 96/2008		14	f	3.500	0,2		700	700			3.500	0,2
Erfendir vörsluáðilar séreignarsparnaðar			f	3.200	0,2		1600	1600			3.200	0,2
Eignarhaldsfélag skv. 4. mgr. 5. gr.			f	18.000	1,1		1500	1500			18.000	1,1
Útgerðendur hlutabréfa og skuldabréfa			f	51.610	3,3						53.050	3,3
Samtals				1.570.810	100,0						1.614.375	100,0
Fjármálaeftirtæki undir skilanefndum o.þ. 3)			f	26.000			0,5-3 m.kr.	0,5-3 m.kr.			23.000	
Alis				1.596.810							1.637.375	

- 1) e-veigir samtals; Frestartæki; e-veigir eigna til greiðslu lífeyris; í-álaggjöld; f-fastagjöld; kre-hrein eign.
- 2) Tekið hefur vörn tilitt til áhrifa lágmarksgjalda.
- 3) Fjármálaeftirtæki sem stírt er af silissjórn.
- 4) Preppaskipti fastagjöld.
- 5) Preppaskipti fastagjöld.

6.4 Rekstrarsýn til lengri tíma: 2016–2018

Við gerð rekstraráætlunar 2015, var jafnframt horft til þess hvernig fimm ára langtímaáætlun gæti litið út. Leitast var við að draga upp mynd af því hvernig eftirlitsgjaldið muni þróast á komandi árum miðað við þá samfellu og jafnvægi sem Fjármálaeftirlitið telur að komið sé í starfsemi þess. Í töflu 5 hér að neðan má sjá þessa langtímasýn, þar sem horft er sérstaklega til áraanna 2016-2018.

Gert er ráð fyrir að umbótaverkefni (áður IPA) ljúki í árslok 2016 eða þar um bil. Gera má ráð fyrir að stöðugildum fækki eitthvað í kjölfarið og er áætlað að nettó launakostnaður lækki um 3,9% milli áraanna 2015 og 2016. Annar rekstarkostnaður er áætlaður því sem næst óbreyttur milli ára og áætlað að heildarkostnaður nemi þannig samtals um 1.950 m.kr. Þá nemi aðrar tekjur 73,5 m.kr. og fjármagnsliðir 3 m.kr. Til þess að ná jafnværi í afkomu verður að gera ráð fyrir að eftirlitsgjaldið 2016 hækki um 14,5% og verði sem næst 1.873,5 m.kr. og eigið fé (varasjóður) haldist því sem næst óbreytt frá fyrra ári, eða sem næst 5% af áætlðu eftirlitsgjaldi næsta árs.

Á árunum 2017 og 2018 er gert ráð fyrir samfellu í rekstri Fjármálaeftirlitsins. Tekjur og gjöld haldist í hendur og eftirlitsgjald hækki sem nemur áætlðum hækkunum verðlags og launa milli ára, en miðað er við 2,5% verðlagsbreytingu og jafnvægi milli almennra verðhækkana og launa.

Tafla 4. Rekstraráætlun 2016-2018

Rekstrarkostnaður	Áætlun 2016	Br. %	Áætlun 2017	Br. %	Áætlun 2018	Br. %
Laun	1.526.800.000	-3,9%	1.564.970.000	2,5%	1.604.094.250	2,5%
Ferða og fundakostnaður	115.825.031	2,5%	118.720.657	2,5%	121.688.673	2,5%
Rekstrarvörur	32.674.438	2,5%	33.491.298	2,5%	34.328.581	2,5%
Aðkeypt þjónusta	163.264.244	-21,2%	167.345.850	2,5%	171.529.496	2,5%
Húsnæði	99.147.481	2,5%	101.626.168	2,5%	104.166.822	2,5%
Rekstrarkostnaður	12.308.980	2,5%	12.616.704	2,5%	12.932.122	2,5%
Gjöld alls	1.950.020.173	-1,8%	1.998.770.678	2,5%	2.048.739.945	2,5%
Tekjur						
Álagt eftirlitsgjald	1.873.500.000	14,5%	1.920.337.500	2,5%	1.968.345.938	2,5%
Vaxtatekjur netto	2.967.927	-74,2%	3.042.125	2,5%	3.118.179	2,5%
Aðrar tekjur	73.543.750	2,5%	75.382.344	2,5%	77.266.902	2,5%
Tekjur alls	1.950.011.677	13,4%	1.998.761.969	2,5%	2.048.731.018	2,5%
Tekjuafgangur	-8.496		-8.708		-8.926	
Eigið fé í árslok	92.821.393		92.812.685		92.803.759	
- þar af sérstakur varasjóður	92.821.393		92.812.685		92.803.759	
- hlutfall af eftirlitsgjaldi næsta árs	4,8%		4,7%			